

ד איש מאחורי הקלעים היה יוסף (ג'וי) גולן. לכאורה היה פקיד הקונגרס היהודי העולמי. למעשה היה הרבה יותר מזה: שרתוף ללא ממשלה, שגריר ללא מדינה, פרטיון של המלחמה הדיפלומטית. במאמץ סבלני, שקט וממושך הניח את היסוד למיבצע הגדול של מדיניות שמית. תחילה היתה דרושה כתובת. היא נוצרה על־ידו כאשר אסף קבוצה נכבדה מאוד של מדענים ואנשי־רוח, הוציא בשמה כתבי־עת בשם אסיד מדיטארניאן, שהיה מוקדש לשותפות ארצות הים־התיכון. אולם «הים התיכון» היה רק מליצה: מטרתו האמיתית של החוג היתה לחולל מהפכה רק בשני קטעים של הים הזה: ליצור פתרון של שלום בין אלג'יריה וצרפת, ולגשור גשר של שותפות בין ישראל וארצות־ערב. אחרי שנוצרה הכתובת, היה דרוש אדם שיתן את הגושפנקה הניטראלית שלו לכינוס הגדול. גולן הגיע לאיטליה, שיכנע בנקל את בורג'ו להפירה, ראש עירית פלורנץ, אישיות דגולה במחנה הנוצרי. להפירה נתן את השם, גולן סיפק את היוזמה, התיכנון, הכסף (מקרנות הקונגרס היהודי) ורשימת המוזמנים. להפירה לא היה רק שלט. הוא היה נציגם של שני הגופים החשובים ביותר באיטליה: הממשלה הנוצרית־דמוקרטית, והאפיפיור. הממשלה האיטלקית החליטה להפוך את ועידת־פלורנץ לאקט מדיני רבתי, צעד ראשון להחזרת עטרת איטליה במרחב השמי ליושנה ולהשגת מעמד של מתוך בין פאריס וטוניס, בין ירושלים ו־קאהיר. האפיפיור ראה בעין יפה ועידה שתכנס תחת דגל «השלום הנוצרי».

כך השיג ג'וי גולן את מבוקשו: שבועות אחדים לפני פתיחת הוועידה כבר היה בטוח שתהפוך למאורע מדיני ראשון במעלה באיטליה, ולמקרה ראשון בו ישבו ישראלים וערבים יחדיו, זה בצד זה, כדי לדון בבבעיות קיומם המשותף. בעיניו היתה זאת התחלה למערכה גדולה שתפתח בהדרגה, להשגת השלום השמי. מי היה צריך לייצג את ישראל? ג'וי גולן ידע את התשובה: משלחת קטנה, דיסקרטית, בעלת טאקט, שלא תהיה בעלת אופי פוליטי בולט, אך שתוכל לבוא במגע שקט עם הערבים, לקשור קשרים ראשוניים, לצעוד ללא תרועות־חצוצרה את הצעד הגורלי הראשון למגע של קבץ עם משלחות ערביות רשמיות — ועם שולחיהן. לישראל הגיע הכוס של ג'וי גולן — הדייר גחום

ג'וי גולן בפעולה — כארמון הוועידה מעיין יוסף (מחזיק סיגריה, מימין). ליד פלסנר נראה שמד זה פלפון, איש גן־שמואל ועסקן מפ"ם, שמילא בוועידה אחרי כל פקודותיו של ראובן שילוח.

ניתוח אחר המוות — הסיפור המלא הראשון על אשר התרחש בוועידה

המלאכה בפלורנץ

גולדמן. הוא הציע לממשלה להסכים לכך שמצד ישראל ישתתפו בוועידה משה שרת, הפרופסור מארטיין בובר, נציג ערבי בעל שיעור־קומה, ואולי עוד איש אחד או שניים ממקורבי השלטון. דבר אחד היה מובן מאליו: אסור לשלוח שום אדם הממלא תפקיד רשמי בממשלה, ושהופעתו תעורר ג'וי גולן הצליח בסבלנות כה רבה לעקוף אותן.

מארטיין בובר לא יכול היה לבוא. אחרי מות אשתו, היה עדיין מונועז מדי, קבר את עצמו בעבודתו למען הוצאת ספרי־מופת. אחרי התייעצות עם חבריו, הציע לידידו להיפירה להזמין במקומו את הפרופסור מאיר פלסנר, איש מדעי־המורה באוניברסיטה העברית ומומחה בעל שם עולמי למדעי ה־איסלאם. כמו בובר עצמו, היה פלסנר מ־מוצא גרמני, וחסיד דעותיו של איש־השלום יהודה לייב מגנס המנוח.

פלסנר הופתע מן ההזמנה. הוא היה עסוק בהעברת מחלקתו לקרית האוניברסיטה. אך אחרי כמה הפצרות הסכים, הכין בחפזו הרצאה על הערכים המשותפים לשלוש הדתות השמיות הדוגלות באל יחיד. הוא לא הספיק אפילו לתרגמה לצרפתית, שפת ה־כינוס.

את תוכן ההרצאה העביר במברק ובמכתב ללה־פירה. כעבור 48 שעות כבר פורסמה בעתון ישראלי. לא היה כמעט ספק שמוסד אלמוני פתח את המברק או את המכתב עוד בישראל. היה זה הסימן הראשון שקרה משהו מוזר.

הסימן השני לא אחר לבוא. לפלסנר לא היה מושג על חוג האסיד מדיטארניאן, ו־הוא ביקש פרטים ממנהל משרד החוץ, ולטר איתן. איתן יעץ לו לטלפן למרוס פיסה, סגן המנהל. כשעשה זאת, מסר לו פיסה במלים קצרות וחדות: «מר ראובן שילוח

שילוח ומפולתו — ארבעת חברי המשלחת הרשמית, שרקדה לפי חלילו של שילוח וכמעט הצליחה לפוצץ את הוועידה. מימין: מורים פיסה, סגן מנהל משרד החוץ; ראובן ברקת, איש ההסתדרות שאינם על פלסנר; ראובן שילוח והפרופסור אוריאל הר, איש מדעי המורה ומפעילי משרד־החוץ, שנקרא כדי לשי מש משקל נגדי לפלסנר. התמונה צולמה באולם האורחים של בית־חמלון בו התאכסנה המשלחת.